

„Monitor Chiny w ONZ” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktywnością chińskiej dyplomacji na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych ze szczególnym uwzględnieniem polityki na forum Zgromadzenia Ogólnego, Rady Bezpieczeństwa, Rady Gospodarczo-Społecznej oraz w Radzie Praw Człowieka.

DR PRZEMYSŁAW CIBOREK

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

MONITOR CHINY W ONZ

MARZEC 2024

PLANOWANA WIZYTA XI JINPINGA W SERBII A ONZ

Dyplomacja ChRL, wykorzystując forum ONZ, wyraziła krytykę operacji wojskowej NATO przeciwko Federalnej Republice Jugosławii w 1999 r. W czasie interwencji zbombardowano Ambasadę ChRL w Belgradzie. Taka narracja, podkreślająca wspólną historyczną Chin i Serbii będzie stanowić tło dla nadchodzącej wizyty politycznej Xi Jinpinga przewidzianej na początek maja 2024 r.

I. AKTYWNOŚĆ CHRL NA FORUM ONZ

4 marca: wypowiedź Sun Zhiqianga w sprawie użycia broni chemicznej w Syrii.

Podczas briefingu RB ONZ, Sun Zhiqiang podkreślił sprzeciw Chin w stosunku do stosowania broni chemicznej oraz wezwał do dialogu i negocjacji jako jedynej drogi rozwiązania problemu broni chemicznej w Syrii. Ponownie podkreślając znaczenie dialogu i negocjacji, docenił postępy osiągnięte dzięki niedawnym konsultacjom technicznym między rządem Syrii a Organizacją ds. Zakazu Broni Chemicznej (OPCW). Wezwał do ciągłej, równoprawnej współpracy między Sekretariatem Technicznym OPCW a rządem Syrii, aby ułatwić rozwiązanie tego problemu. Ponadto, Sun zaznaczył kluczową rolę Konwencji o Broni Chemicznej (CWC) jako podstawowego narzędzia do adresowania tej kwestii. Wyraził zaniepokojenie niedawną decyzją podjętą na Konferencji Stron Konwencji w sprawie syryjskiego problemu z bronią chemiczną, która została przyjęta bez konsensusu. Chiny wezwały do powrotu do tradycji budowania konsensusu, aby zachować autorytet i skuteczność Konwencji. Dodatkowo, Sun wezwał również Sekretarza Generalnego i Sekretariat Techniczny OPCW, aby zachowali techniczny charakter organizacji w swoich wysiłkach na rzecz rozwiązania problemu.

5 marca: Geng Shuang nt. użycia weta na forum Rady Bezpieczeństwa ONZ.

Podczas przemówienia Geng Shuang wyraził głębokie rozczarowanie z powodu zablokowania przez Stany Zjednoczone wezwania RB ONZ do zawieszenia broni w Gazie. Ambasador Shuang podkreślił, że większość członków RB ONZ zgadza się co do konieczności zawieszenia broni, jednak Stany Zjednoczone jednostronnie nadużywają swojego prawa weta, hamując konsensus Rady i „wywołując szerokie niezadowolenie w społeczności międzynarodowej”. Zwrócił się również do innych krajów o odrzucenie geostrategii i kalkulacji polityki wewnętrznej na rzecz odpowiedzialnego i bezstronnego podejścia, które miałyby przyczynić się do promowania zawieszenia broni. Przedstawiciel ChRL wezwał Izrael jako „siłę okupującą”, do spełnienia swoich międzynarodowych zobowiązań dotyczących gwarantowania bezpiecznego i nieograniczonego dostępu do dostaw

humanitarnych. Podkreślił również, że rozwiązanie dwupaństwowe jest jedyną realną drogą do rozwiązania konfliktu palestyńsko-izraelskiego. Wezwał do zintensyfikowania wysiłków dyplomatycznych na arenie międzynarodowej i regionalnej, aby odbudować wiarygodny proces wielostronny i ponownie uruchomić bezpośrednie negocjacje palestyńsko-izraelskie. Poparł również Palestynę w dążeniu do pełnego członkostwa w ONZ.

5 marca: wypowiedź Dai Binga ws. UNMISS. Dai Bing zaznaczył potrzebę udzielenia międzynarodowego wsparcia dla Sudanu Południowego w trzech kluczowych obszarach. Pierwszym z nich jest konstruktywne wsparcie procesu politycznego bez ingerencji w wybory, które są sprawą wewnętrzną Sudanu Południowego, a międzynarodowa wspólnota powinna pozostać „cierpliwa i kontynuować współpracę z krajem”, w pełni szanując jego suwerenność. Ostrzegł również przed interwencją w wewnętrzne sprawy Sudanu Południowego poprzez wywieranie presji, co mogłoby potencjalnie przynieść „nowe niepokoje zamiast długoterminowej stabilności”. Drugim obszarem wymienionym przez Dai Binga była potrzeba udzielenia pomocy w budowaniu zdolności państwowych w sektorze bezpieczeństwa. W obliczu incydentów bezpieczeństwa w wielu regionach tego państwa, Dai Bing z zadowoleniem przyjął informację o wystosowaniu dekretu przez prezydenta Kiira, dotyczącego deeskalacji konfliktów między grupami etnicznymi. Przy tej okazji wskazał również na negatywny wpływ embarga na broń, apelując o zniesienie sankcji nałożonych na Sudan Południowy. Nie jest jasne, czy do intencji ChRL należy zaliczyć otwarcie nowego rynku zbytu dla chińskiego przemysłu militarnego, niemniej nie można wykluczyć takiej możliwości. Trzecim elementem podkreślonym przez ambasadora ChRL zostało skupienie misji UNMISS na jej głównym mandacie i skuteczne pełnienie swojej roli. Ambasador Bing wezwał do skoncentrowania się na podstawowych funkcjach operacji pokojowych, zapewniając, że zadania misji są zgodne z potrzebami i priorytetami kraju goszczącego, aby misja mogła efektywnie realizować swoje cele.

6 marca: wypowiedź Geng Shuanga nt. misji UNAMA. Geng Shuang podkreślił wagę stabilizacji sytuacji politycznej w Afganistanie, wskazując również na poprawę stanu gospodarki, warunków życia ludności oraz rozszerzenie współpracy regionalnej. Jednakże, Geng zwrócił uwagę na poważne wyzwania, przed którymi stoi Afganistan, w tym głównie kwestie dotyczące sytuacji humanitarnej, rozwoju gospodarczego oraz zagrożenia terroryzmem. Przedstawił trzy kluczowe punkty, na których powinno skupić się wsparcie międzynarodowe: priorytet dla praktycznej współpracy z Afganistanem, gdzie ambasador wezwał do wspierania Afganistanu w dziedzinach takich jak rozminowywanie, odbudowa systemu bankowego oraz ułatwianie handlu i inwestycji, aby wspomóc długoterminowy rozwój kraju. Jako drugi punkt wskazał na konieczność utrzymania dialogu z afgańskimi władzami - gdzie podkreślił potrzebę budowania inkluzji w zarządzaniu oraz ochrony podstawowych praw wszystkich obywateli, w tym kobiet, dzieci i mniejszości etnicznych. Wezwał również do zakończenia nielegalnych jednostronnych sankcji nałożonych na Afganistan stosowanych przez społeczność międzynarodową. Ostatnim punktem określono wsparcie dla władz państwowych w walce z terroryzmem. W tym kontekście Geng Shuang wyraził oczekiwanie, że afgańskie

władze zrealizują swoje zobowiązania i podejmą zdecydowane działania przeciwko funkcjonującym organizacjom terrorystycznym. Podkreślił potrzebę wspólnej walki z terroryzmem, „odrzucenia podwójnych standardów” i współpracy międzynarodowej w tej dziedzinie. Ambasador Shuang wyraził uznanie dla UNAMA za pozytywną interakcję z afgańskimi władzami oraz koordynację pomocy humanitarnej i wysiłków odbudowy Afganistanu. Podkreślił, że Chiny jako przyjaźnie nastawiony sąsiad Afganistanu, będą kontynuować wsparcie dla pokoju i rozwoju w tym państwie.

7 marca: wypowiedź Dai Binga ws. Sudanu. Ambasador Dai Bing wezwał międzynarodową społeczność do wspólnych działań na rzecz politycznego rozwiązania kryzysu w Sudanie i jak najszybszego przywrócenia pokoju. Zgodnie z praktyką chińskiej dyplomacji, podkreślił trzy kluczowe punkty, do których zaliczono: intensyfikację wysiłków na rzecz politycznego rozwiązania, skutkujących najszybszym zakończeniem walk; wsparcie dla regionalnych wysiłków mediacyjnych prowadzonych przez Unię Afrykańską (UA), Międzyrządową Władzę ds. Rozwoju (IGAD) oraz państwa sąsiednie, podkreślając znaczenie poszanowania suwerenności i integralności terytorialnej Sudanu oraz unikania narzucania rozwiązań z zewnątrz. W tym kontekście zalecił również wzmocnienie koordynacji między RB ONZ a UA i innymi regionalnymi organizacjami. Jako trzeci kluczowy punkt, przytoczono potrzebę utrzymania konstruktywnej roli ONZ w tych procesach. Chiński dyplomata zaznaczył, iż pomimo zakończenia mandatu Misji Wsparcia Narodów Zjednoczonych dla Przejściowego Okresu w Sudanie (UNITAMS) i rozpoczęcia procesu jego likwidacji, współpraca między ONZ a Sudanem powinna zostać w pewnym zakresie utrzymana.

8 marca: Dai Bing nt. sposobu głosowania nad utrzymaniem panelu ekspertów w Sudanie. Podczas głosowania nad rezolucją RB ONZ dotyczącą przedłużenia mandatu Panelu Ekspertów Sudanu (PoE), Chiny wstrzymały się od głosu. Ambasador Chin, Dai Bing, podkreślił, że Chiny zawsze nalegały, aby Rada podchodziła do kwestii sankcji w sposób ostrożny i odpowiedzialny. Podkreślił, że sankcje powinny być traktowane wyłącznie jako środek do osiągnięcia celu, a nie jako cel sam w sobie, oraz że należy je w odpowiednim czasie przeglądać i dostosowywać lub kończyć, gdy jest to uzasadnione. Zdaniem dyplomacji chińskiej projekt rezolucji, który został poddany pod głosowanie, nie zmierza w tym kierunku. Ponadto, jak wskazał Ambasador, Rezolucja Rady nr 2676 jasno określa, iż sankcje nałożone na Darfur mają wygasnąć we wrześniu 2024 roku. Wobec powyższego, Pekin uznał przedłużenie mandatu PoE do marca przyszłego roku za nieuzasadnione i sprzeczne z poprzednimi ustaleniami.

8 marca: Wyjaśnienie sposobu głosowania ChRL nad rezolucją RB ONZ ws. Sudanu. Ambasador ChRL Dai Bing przedstawił wyjaśnienie dotyczące głosowania Chin za projektem rezolucji wzywającym do zaprzestania działań wojennych w okresie Ramadanu przez strony konfliktu w Sudanie. Dyplomata ChRL podkreślił, że konflikt w Sudanie trwa niemal rok, powodując ogromne straty wśród cywilów, poważny kryzys humanitarny oraz rosnące skutki uboczne. Zaznaczył, iż nadchodzący Ramadan jest szczególnie kluczowym czasem dla muzułmanów, a więc strony konfliktu powinny stawiać na pierwszym miejscu dobro kraju i jego ludzi, skutecznie przestrzegając zawieszenia broni oraz wdrażając rezolucje RB ONZ

poprzez konkretne działania. Wezwano międzynarodową społeczność do intensyfikacji wysiłków dyplomatycznych i mediacyjnych, aby stworzyć sprzyjające warunki dla rozmów pokojowych między stronami. Chiński dyplomata podkreślił również potrzebę poszanowania suwerenności i integralności terytorialnej kraju oraz powstrzymania się od ingerencji w jego sprawy wewnętrzne. Dai Bing zaznaczył, iż Pekin z zadowoleniem przyjął niedawne działania rządu Sudanu mające na celu otwarcie niektórych przejść granicznych dla agencji humanitarnych ONZ.

11 marca: wypowiedź Geng Shuanga dot. potępienia przemocy seksualnej w trakcie konfliktów międzynarodowych. Ambasador Shuang podkreślił, że Chiny potępiają wszystkie formy przemocy seksualnej wobec kobiet w konfliktach zbrojnych, nawołując do terminowego i kompleksowego dochodzenia w sprawie tych zdarzeń, które naruszają prawo humanitarne międzynarodowe oraz prawa człowieka. Ambasador wezwał również społeczność międzynarodową do „szybkiego działania i podwojenia wysiłków” na rzecz promowania natychmiastowego zawieszenia broni.

11 marca: Dai Bing nt. metod pracy RB ONZ. Podczas otwartej debaty Rady Bezpieczeństwa ONZ na temat metod pracy Rady, ambasador Dai Bing zwrócił uwagę, iż w obliczu zmiennego i pełnego wyzwania świata, metody pracy Rady muszą nadążać za czasem, wykazując się efektywnością, skutecznością i przejrzystością, aby wspierać członków Rady w wypełnianiu obowiązków powierzonych przez Kartę Narodów Zjednoczonych. W związku z tym, Ambasador zaproponował następujące kierunki działania wskazanych w sloganach: solidarność i współpraca – gdzie Rada jest najważniejszym międzynarodowym mechanizmem kolektywnego bezpieczeństwa. Oznacza to, iż jej członkowie mają szczególną odpowiedzialność za promowanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, dbając tym samym o jej autorytet. Bardziej racjonalna agenda – gdzie Rada powinna skupić się na priorytetach, aby móc opracować wykonalne i praktyczne rozwiązania prowadzące do pozytywnych zmian. Ważne jest zrównoważenie otwartych posiedzeń i zamkniętych konsultacji, aby zapewnić przejrzystość i promować „szczerą komunikację”. Poprawa organizacji pracy dotyczącej autorów wniosków: należy racjonalizować i standaryzować procedury dotyczące autorów wniosków, aby więcej państw mogło wziąć na siebie tę odpowiedzialność i wykonywać ją poprawnie. Według dyplomaty ChRL, szczególnie państwa afrykańskie powinny być odpowiedzialne za kreowanie agendy afrykańskiej. Wykorzystanie roli IWG (Nieformalnej Grupy Roboczej ds. Dokumentacji i Kwestii Proceduralnych): Ambasador wyraził nadzieję na regularną ocenę prac przez przewodniczącego IWG, aby móc w odpowiednim czasie przedstawiać rekomendacje dotyczące poprawy i wzmocnienia pracy Rady. Kwestia weta – gdzie pierwotny cel weta to zachęcenie członków Rady, zwłaszcza wielkich mocarstw, do pełnej koordynacji między sobą i skutecznego wypełniania swoich obowiązków. Powtórzono argumenty o „odrzuconiu zimnowojennej mentalności”, patrzenia poza wąskie rozważania geopolityczne i o aktywnym dążeniu do konsensusu. Ambasador Bing podkreślił, że poprawa metod pracy Rady powinien być procesem ciągłym. Zaznaczył również, iż Chiny jako Stały Członek RB ONZ, będą nadal wypełniać swoje obowiązki, pracując z wszystkimi stronami nad osiągnięciem konsensusu w

sprawie metod pracy, rozpoczynając od siebie i zwracając uwagę na szczegóły. W tym procesie Chiny będą również kontynuować przegląd swoich doświadczeń i poszerzać swoje horyzonty, aby metody pracy mogły lepiej dostosować się do dynamiki na miejscu i umożliwić Radzie lepsze utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

12 marca: wypowiedź Geng Shuanga nt. współpracy pomiędzy ONZ a Unią Europejską. Geng Shuang zaznaczył, że współpraca ONZ z organizacjami regionalnymi i subregionalnymi jest wyraźnie określona w Karcie Narodów Zjednoczonych i stanowi „ważny przejaw multilateralizmu”. Chiny poparły współpracę między ONZ a UE zgodnie z celami i zasadami Karty Narodów Zjednoczonych, mając na celu większy wkład w utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, poprawę dobrobytu ludzkości oraz rozwiązanie globalnych wyzwań. Geng Shuang wyraził nadzieję, że niniejsza współpraca będzie kierowana zasadami „prawdziwego multilateralizmu”, szanując prawo międzynarodowe i powszechnie uznawane podstawowe normy stosunków międzynarodowych, broniąc systemu multilateralnego z ONZ w jego centrum oraz promując solidarność i postęp między narodami. Ponadto dyplomata ChRL wyraził nadzieję na wkład UE we współpracę na rzecz wspólnego bezpieczeństwa. Jak wspomniał Geng Shuang, bezpieczeństwo jest niepodzielne i bezpieczeństwa jednego kraju nie można zapewnić kosztem bezpieczeństwa innych. Nawiązywał tutaj bezpośrednio do wojny rosyjsko-ukraińskiej, gdzie Chiny wspierają retorycznie działania Moskwy. Ponadto, pragnieniem Chin w kontekście współpracy UE z ONZ jest budowa „wspólnej przyszłości dla ludzkości”. Stanowi to próbę inkorporacji chińskiego sloganu w szerszy kontekst stosunków między Brukselą a Pekinem przy użyciu forum ONZ.

13 marca: wystąpienie Huang Xiaowei w trakcie otwartej debaty nt. promocji zapobiegania konfliktom oraz wzmacnianiu kobiet i młodzieży. W ramach otwartej debaty RB ONZ, wiceprzewodnicząca Narodowego Komitetu Pracy nad Dziećmi i Kobietami przy Radzie Państwa ChRL, J.E. Huang Xiaowei, podkreśliła znaczącą rolę kobiet i młodzieży w zapobieganiu konfliktom oraz utrzymaniu międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa. Podczas wypowiedzi, Huang Xiaowei pochwaliła rezolucje nr 1325 i 2250 Rady Bezpieczeństwa ONZ, które uznają wkład kobiet i młodzieży w procesy pokojowe, zaznaczając postępy w zwiększaniu roli kobiet i pogłębianiu uczestnictwa młodzieży w dążeniu do trwałego pokoju. Huang Xiaowei podkreśliła konieczność wsparcia ekonomicznego i budowania zdolności kobiet i młodzieży, by mogły one lepiej reagować na zmieniający się świat oraz wykorzystać swoją mądrość i potencjał w dążeniu do pokoju i rozwoju. Według Huang, Chiny są aktywnym „orędownikiem” wzmocnienia pozycji kobiet i młodzieży, podejmując szereg krajowych inicjatyw, w tym wdrożenie czterech cykli zarysu rozwoju kobiet oraz kierowanie specjalnymi planami na rzecz wszechstronnego rozwoju młodzieży. Delegatka ChRL skupiła się przede wszystkim na wyjaśnieniu eliminacji różnic płci w edukacji obowiązkowej oraz znaczący i rosnący udział kobiet i młodzieży w sile roboczej i nowych modelach biznesowych. Mimo tych postępów, należy zauważyć, że w Chinach kulturowo zakodowany patriarchy nadal ma istotny wpływ na pozycję społeczną kobiet, co prowadzi do ich dyskryminacji w różnych aspektach życia. Mimo oficjalnych deklaracji i programów mających na celu

wzmocnienie roli kobiet w społeczeństwie, wiele z nich wciąż napotyka na bariery w dostępie do równych szans w edukacji, pracy i w decydowaniu o własnym życiu. Rozbieżności między postulatami a rzeczywistością wewnątrz Chin mogą rzucić cień na globalne wysiłki Pekinu na rzecz równouprawnienia.

14 marca: Geng Shuang nt. sytuacji w Jemenie. Podczas briefingu RB ONZ na temat sytuacji w Jemenie, ambasador Geng Shuang, wyraził zaniepokojenie narastającym napięciem na Morzu Czerwonym i skutkującymi ofiarami atakami oraz operacjami wojskowymi. Wezwał Huti, by respektowali prawo wszystkich statków handlowych do nawigacji na wodach Morza Czerwonego zgodnie z prawem międzynarodowym i niezwłocznie zaprzestali ataków. Ambasador Geng wyraźnie podkreślił, że „Rada nigdy nie upoważniła żadnego państwa do użycia siły przeciwko Jemenowi”, zaznaczając, że prawo międzynarodowe i rezolucje Rady nie powinny być przedmiotem błędnej interpretacji ani nadużyć. Stanowiło to naturalny przytyk do aktywności USA wraz z Wielką Brytanią, skutkującej zastosowaniem taktyki „uderzenia wyprzedzającego”. Przedstawiciel ChRL zaapelował również do międzynarodowej społeczności o zwiększenie wsparcia dla działań humanitarnych i rozwojowych w Jemenie oraz o możliwie jak najszybsze wznowienie operacji humanitarnych Programu Żywnościowego ONZ w północnym Jemenie. Ambasador Geng wskazał również na napięcie na Morzu Czerwonym jako wyraźny przejaw rozlewu konfliktu w Strefie Gazy, podkreślając, że Ramadan powinien być czasem pokoju i spokoju dla większości wierzących muzułmanów. Przy tej okazji ChRL ponownie wezwała Izrael, aby „niezwłocznie zaprzestał operacji wojskowych w Gazie i zakończył zbiorową karę narodu palestyńskiego”.

15 marca: wyjaśnienie sposobu głosowania ChRL ws. UNAMA. W trakcie głosowania RB ONZ nad rezolucją przedłużającą mandat Misji Wsparcia Narodów Zjednoczonych w Afganistanie (UNAMA), ambasador ChRL, Geng Shuang, wyraził poparcie Chin dla tej decyzji, podkreślając wsparcie dla pracy Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz Specjalnej Przedstawicielki, Rozy Otunbayevy. Przedstawiciel ChRL uznał, iż projekt rezolucji „nie odzwierciedla najnowszych wydarzeń w Afganistanie ani nie nadąża za zmieniającymi się czasami”. Jak zaznaczył, dwa i pół roku po wycofaniu się zagranicznych wojsk, sytuacja w Afganistanie jest ogólnie stabilna, ekonomia i warunki życia ludności ulegają poprawie, a regionalna współpraca rozszerza się. Co nie powinno dziwić, Afganistan nadal stoi przed poważnymi wyzwaniami, takimi jak sytuacja humanitarna, rozwój ekonomiczny oraz ryzyko terroryzmu. W tym kontekście Geng Shuang wezwał społeczność międzynarodową do skoncentrowania wysiłków na rzecz rozminowywania, odbudowy systemu bankowego, odmrażania aktywów oraz ochrony praw i interesów afgańskiego społeczeństwa. Intencją ChRL ws. Afganistanu, jest ukazanie pozytywnych skutków wyjścia wojsk amerykańskich z kraju, na zasadzie przedstawiania kontrastujących ze sobą procesów - szczególnie w obszarze kwestii politycznych i gospodarczych.

15 marca: briefing RB ONZ nt. sytuacji w Ukrainie. Geng Shuang „wyraził zaniepokojenie” trwającym już ponad dwa lata „konfliktem rosyjsko-ukraińskim” oraz eskalacją kryzysu na Ukrainie. Przedstawiciel ChRL wezwał do natychmiastowych rozmów pokojowych. Według ambasadora ChRL, Pekin stale podkreśla

konieczność poszanowania suwerenności i integralności terytorialnej wszystkich państw, przestrzegania celów i zasad Karty Narodów Zjednoczonych, poważnego traktowania uzasadnionych obaw bezpieczeństwa wszystkich krajów oraz wsparcia wszelkich starań mających na celu polityczne rozwiązanie kryzysu. Akcentowanie kwestii traktowania uzasadnionych obaw bezpieczeństwa wszystkich stron ma na celu wsparcie Rosji i jej domniemane prawo do działania w sytuacji zagrożenia. Geng Shuang wezwał strony konfliktu do „wykazania woli politycznej, zbudowania konsensusu, zaprzestania walk i rozpoczęcia rozmów pokojowych jak najszybciej”. Apelowal również do społeczności międzynarodowej o zintensyfikowanie wysiłków dyplomatycznych w celu stworzenia warunków do deeskalacji sytuacji i osiągnięcia politycznego rozwiązania. Geng Shuang podkreślił, iż Chiny „utrzymują obiektywną i bezstronną pozycję, aktywnie uczestnicząc w promowaniu rozmów pokojowych”. W istocie, Specjalny Przedstawiciel Rządu ChRL ds. Spraw Eurazjatyckich Li Hui, odwiedził: Rosję, Ukrainę, Polskę, Niemcy i Francję, „prowadząc dogłębne wymiany poglądów na temat politycznego rozwiązania kryzysu na Ukrainie”, pośrednicząc i przekazując wiadomości oraz informacje. Jednak należy z całą pewnością stwierdzić, iż proklamowane przez Chiny „utrzymanie obiektywnej i bezstronnej pozycji”, stanowi obecne istotne nadużycie. Prawdziwe intencje Pekinu wyrażają się faktem podwójnej wizyty Li Huia w Moskwie, po zakończeniu europejskiego tournée Li Huia, gdzie obie strony starały się wyciągnąć odpowiednie wnioski i skoordynować działania międzynarodowe (szerzej: [Blog OSA, B. Kowalski, Druga misja Li Huia ws. Ukrainy - koniec gry pozorów?](#)). Ponadto, co zostało wyrażone bezpośrednio przez Geng Shuanga, Chiny nadal popierają organizację międzynarodowej konferencji pokojowej, uznanej przez Rosję i Ukrainę. Wobec powyższego Chiny nadal są zainteresowane staniem się „międzynarodowym rozjemcą”, jak w przypadku konfliktu irańsko-saudyjskiego, choć w tym wypadku będą starać się również zabezpieczyć interes rosyjski.

18 marca: Zhang Jun nt. rozbrojenia i nieprolifracji broni jądrowej. Czołowy dyplomata misji ChRL przy ONZ podkreślił dążenie międzynarodowej społeczności do całkowitego zakazu i gruntownej likwidacji broni nuklearnej. W kontekście obecnego międzynarodowego środowiska bezpieczeństwa, charakteryzującego się „zmianami i turbulencjami” oraz „odrodzeniem mentalności zimnowojennej”, Zhang Jun odniósł się do zaproponowanej przez Xi Jinpinga Globalnej Inicjatywy Bezpieczeństwa, podkreślającej „konieczność przestrzegania koncepcji wspólnego, kompleksowego, kooperacyjnego i zrównoważonego bezpieczeństwa, poszanowania suwerenności i integralności terytorialnej wszystkich krajów, a także konieczności pokojowego rozwiązywania różnic i sporów między państwami”. Zgodnie z przekazem ambasadora ChRL, Inicjatywa przyczyniłaby się do eliminacji podstawowych przyczyn międzynarodowych konfliktów, poprawę globalnego zarządzania bezpieczeństwem oraz promowanie wspólnych wysiłków międzynarodowej społeczności na rzecz stabilności i pokoju. W konsekwencji, ambasador Zhang podkreślił konieczność współpracy wszystkich państw w „praktykowaniu prawdziwego multilateralizmu,” odrzucenia mentalności zimnowojennej i konfrontacji blokowej, a także wzmocnienia autorytetu i skuteczności Układu o Nieprolifracji Broni Jądrowej (NPT). Co szczególnie istotne, Zhang wskazał na potrzebę podjęcia „racjonalnego i pragmatycznego podejścia” do

promowania międzynarodowego rozbrojenia nuklearnego w stopniowy i stabilny sposób. Istotny jest fakt, iż Zhang Jun wyraźnie podkreślił, iż broń jądrowa, będąca „produktem historii”, wymaga historycznego procesu rozbrojenia. Może implikować to pogląd coraz częściej nawołującej do reform międzynarodowych ChRL na „pozbywanie się” w odczuciu Pekinu „niebezpiecznych” i „niepotrzebnych” rozwiązań, obecnych aktualnie na forum międzynarodowym.

20 marca: Dai Bing ws. sytuacji żywnościowej w Sudanie. Ambasador ChRL, Dai Bing wskazał na pogłębiający się kryzys humanitarny w Sudanie, gdzie wiele regionów tego kraju zmaga się z wyraźnym kryzysem żywnościowym. Ambasador Dai wezwał wszystkie strony konfliktu w Sudanie do kontynuowania gwarantowania szybkiego, bezpiecznego i nieograniczonego dostępu do pomocy humanitarnej. W szerszym kontekście, akcentowanie tej kwestii w Sudanie, stanowi również element nacisku na Izrael w celu zapewnienia tych samych warunków. Ponadto Dai Bing wezwał międzynarodową społeczność, szczególnie „tradycyjnych darczyńców”, do odpowiedzialnego działania poprzez zwiększenie wsparcia finansowego i żywnościowego, aby złagodzić wpływ konfliktu na życie ludzi i zapobiec jeszcze większemu kryzysowi humanitarnemu, zaznaczając równocześnie, aby kwestie humanitarne nie były upolityczniane. Jak zaznaczył Dai Bing: „w przeszłości niektóre kraje wykorzystywały pomoc humanitarną jako narzędzie polityczne, co przyczyniło się do przedłużającego się chaosu w Sudanie i pogłębienia kryzysu w kraju”. Choć nie wymienił on bezpośrednio żadnych konkretnych państw, ta krytyka najczęściej kierowana jest w stronę państw zachodnich, w tym w szczególności do Stanów Zjednoczonych i ich sojuszników, które bywają oskarżane o stosowanie pomocy humanitarnej jako środka do osiągnięcia celów politycznych i strategicznych, szczególnie w krajach doświadczających konfliktów lub niestabilności. Zarzuty ChRL najczęściej opierają się na obserwacji, iż istnieje prawdopodobieństwo, że pomoc może być kierowana w sposób, który sprzyja określonym frakcjom politycznym lub grupom interesu, zamiast być dystrybuowana równomiernie wśród potrzebujących, co w konsekwencji może prowadzić do dalszych podziałów i konfliktów. Ponadto Dai Bing wezwał obie strony konfliktu do wdrożenia rezolucji Rady Bezpieczeństwa nr 2724 poprzez niezwłoczne uzgodnienie zawieszenia broni na czas Ramadanu, aby zminimalizować straty wśród cywilów i zapobiec dalszemu rozprzestrzenianiu się konfliktu na sąsiednie kraje. Dodatkowo dyplomata ChRL wezwał ONZ do zwiększenia koordynacji z Unią Afrykańską, IGAD i innymi organizacjami regionalnymi.

21 marca: wypowiedź Geng Shuanga ws. sytuacji w Syrii. Ambasador ChRL, Geng Shuang, podczas briefingu Rady Bezpieczeństwa ONZ na temat Syrii, wyraził głębokie zaniepokojenie częstymi atakami lotniczymi Izraela na Syrię, naruszającymi suwerenność i integralność terytorialną tego kraju, w kontekście trwającego konfliktu palestyńsko-izraelskiego. Podkreślił potrzebę powstrzymania się od działań zaostrzających napięcia oraz współpracy międzynarodowej w celu zarządzania konfliktem w Gazie i wykorzystania rozejmu w czasie Ramadanu jako kroku w stronę trwałego zawieszenia broni, co przyczyniłoby się do wzrostu stabilności na Bliskim Wschodzie, w tym w Syrii. Ambasador Geng wezwał do promowania rozwiązania politycznego kwestii syryjskiej, popierając zaangażowanie

regionalnych krajów i specjalnego wysłannika Geira Pedersena w implementację rezolucji RB ONZ nr 2254. Zaznaczył, że wspólnota międzynarodowa powinna przestrzegać zasady prowadzenia procesu przez Syryjczyków i dla Syryjczyków oraz zachęcać do dialogu i konsultacji, aby znaleźć rozwiązanie akceptowalne dla wszystkich stron. Podkreślił stałe zagrożenie ze strony terroryzmu dla procesu politycznego w Syrii, z zadowoleniem przyjmując działania rządu syryjskiego w walce z terroryzmem oraz utrzymaniu bezpieczeństwa i stabilności. Dodatkowo ambasador Geng podkreślił konieczność współpracy w celu złagodzenia kryzysu humanitarnego w Syrii. Jak zaznaczył, dzięki wspólnym wysiłkom rządu syryjskiego i ONZ, przejścia graniczne dla dostaw pomocy funkcjonują efektywnie. Wezwał także do natychmiastowego zaprzestania nielegalnych działań, takich jak jednostronne sankcje i plądrowanie zasobów, które według dyplomaty ChRL utrudniają odbudowę gospodarczą, rozwój społeczny i poprawę warunków życia ludności w Syrii, oraz do „natychmiastowego zakończenia nielegalnej obecności wojskowej obcych sił w Syrii”.

22 marca: wyjaśnienie sposobu głosowania ChRL nad projektem rezolucji RB ONZ ws. izraelsko-palestyńskiej. Ambasador ChRL, Zhang Jun, wyjaśniając głosowanie Chin przeciw projektowi rezolucji RB ONZ na temat konfliktu palestyńsko-izraelskiego, podkreślił, że najbardziej pilną sprawą jest promowanie natychmiastowego, bezwarunkowego i trwałego zawieszenia broni. Powyższe stwierdzenie od razu rodzi wiele kontrowersji, gdyż zasadniczo wszystkie projekty wnoszone na agendę miały za zadanie skutkować zawieszeniem broni. Chiny głosując przeciw, po raz kolejny ukazując brak konsensusu w ramach RB ONZ, podkreślają istnienie wielopoziomowego konfliktu interesów, który skutkuje brakiem przyjęcia rezolucji skutkującej zawieszeniem broni. Jak wyliczał ambasador ChRL, w trakcie 160 dni od wybuchu konfliktu w Gazie, śmierć poniosło ponad 32 000 niewinnych cywilów, a miliony cierpią z powodu głodu. Ambasador Zhang skrytykował projekt rezolucji wprowadzony przez USA po zawetowaniu w lutym rezolucji opartej na szerokim konsensusie dotyczącym natychmiastowego zawieszenia broni. Zaznaczył, że ostateczny tekst omija kluczową kwestię zawieszenia broni, pozostając niejednoznaczny i nie odpowiadając na pytanie o realizację rozejmu w krótkim terminie. Jak argumentował, dodatkowo projekt był „bardzo niezrównoważony w wielu aspektach”, zwłaszcza w kwestii planowanej ofensywy militarnej Izraela na Rafah, nie wyrażając jasnego sprzeciwu, co może wysłać błędny sygnał i prowadzić do poważnych konsekwencji. Chiny, wraz z Algierią i Rosją, głosowały przeciw projektowi rezolucji, „mając na uwadze sprzeciw państw arabskich”.

22 marca: wypowiedź Geng Shuanga podczas briefingu RB ONZ ws. dostaw broni na Ukrainę. Ambasador Geng Shuang podkreślił znane stanowisko Chin, iż ciągle dostarczanie broni „zaostża okrucieństwo, niebezpieczeństwo i nieprzewidywalność wojny oraz przyspiesza rozprzestrzenianie się skutków kryzysu na Ukrainie”. Od momentu podjęcia tego tematu na forum ONZ, Chiny w mniej lub bardziej bezpośredni sposób obwiniają za tę sytuację USA lub państwa sojusznicze o „zaognianie sytuacji”.

25 marca: komentarz do wyniku oraz wyjaśnienia do sposobu głosowania dyplomacji ChRL ws. zawieszenia broni Strefie Gazy. Ambasador ChRL, Zhang Jun, wyraził poparcie Chin dla projektu rezolucji dotyczącej rozejmu w Gazie, który ostatecznie został przyjęty. Podziękował Algierii, Mozambikowi i innym wybranym członkom Rady za ich wysiłki. Zhang Jun bezpośrednio zaadresował swoją wypowiedź do administracji USA, twierdząc, iż „USA zdały sobie sprawę, że nie mogą dalej blokować wysiłków Rady w kierunku natychmiastowego rozejmu”., dodając, iż, „sprawiedliwość [w końcu] zatriumfowała”. Ponadto Ambasador Zhang wezwał strony konfliktu do przestrzegania swoich obowiązków wynikających z Karty Narodów Zjednoczonych i do podjęcia odpowiednich działań zgodnie z rezolucją. Podkreślił konieczność natychmiastowego zaprzestania działań wrogich przeciwko cywilom, zatrzymania ofensywy na Gazę i podjęcia kroków w kierunku trwałego i zrównoważonego zawieszenia broni oraz zapewnienia natychmiastowego dostępu do dostaw humanitarnych dla potrzebujących w Gazie. Wezwał także do pełnego przywrócenia finansowania UNRWA i odrzucił „kampanię ataków Izraela przeciwko UNRWA i systemowi Narodów Zjednoczonych jako całości”. Ponadto szef misji ChRL przy ONZ zaznaczył, iż Chiny będą kontynuować nieustanne wysiłki, aby jak najszybciej zakończyć walki w Gazie, złagodzić katastrofę humanitarną i wdrożyć rozwiązanie dwupaństwowe.

25 marca: wypowiedź Geng Shuanga nt. wydarzeń z 1999 roku w Jugosławii. Geng Shuang, wykorzystując forum ONZ, wyraził krytykę wobec NATO za bezprawne rozpoczęcie operacji militarnej przeciwko suwerennemu państwu Federalnej Republiki Jugosławii w 1999 roku. Wydarzenie to posłużyło również jako okazja do bezpośredniego ataku propagandowego na amerykańską administrację, wspominając „bolesny dzień dla Chińczyków”, poprzez przytoczenie faktu zbombardowania ambasady ChRL w Federalnej Republice Jugosławii, co skutkowało śmiercią trzech chińskich dziennikarzy oraz zranieniem kilkudziesięciu dyplomatów (zob. kom.)

26 marca: wypowiedź Geng Shuanga nt. sytuacji na Bliskim Wschodzie ze szczególnym uwzględnieniem kwestii palestyńskiej. Ambasador Geng Shuang podczas briefingu RB ONZ podkreślił znaczenie rezolucji nr 2728, przyjętej przez Radę z 14 głosami "za" i 1 wstrzymującym się, domagającej się natychmiastowego zawieszenia broni w Gazie na czas Ramadanu, mającego prowadzić do trwałego i zrównoważonego rozejmu. Briefing stanowił okazję do ponowienia werbalnych ataków chińskiej dyplomacji na administrację USA, gdyż Geng Shuang okazał „rozczarowanie” na reakcję USA po głosowaniu, co „miało wzbudzić wątpliwości co do woli politycznej i szczerości Stanów Zjednoczonych”. Ambasador wezwał Izrael do stosowania się do wymogów rezolucji Rady i zaprzestania militarnej ofensywy przeciwko Gazie, ponadto zaapelował do USA, aby odegrały konstruktywną rolę i „wywarły pozytywny wpływ” na Izrael. Dodatkowo ambasador wyraził wsparcie dla UNRWA jako „niezbędnej organizacji w łagodzeniu sytuacji humanitarnej w Gazie”, wzywając Izrael do zniesienia ograniczeń na działania UNRWA i apelując o przywrócenie finansowania dla agencji. Geng Shuang wezwał również do większego międzynarodowego i regionalnego wysiłku dyplomatycznego na rzecz

ożywienia procesu politycznego dla rozwiązania dwupaństwowego oraz, co istotne, poparł Palestynę w staniu się pełnoprawnym członkiem ONZ.

26 marca: wypowiedź Geng Shuanga w trakcie briefingu RB ONZ nt. Komitetu 1540. Ambasador Geng Shuang wyróżnił aktywność Komitetu w minionym roku, w tym wzmocnienie komunikacji z państwami oraz wkład w realizację rezolucji RB ONZ nr 1540 i międzynarodową współpracę w zakresie nieprolifracji. W związku z tym, zgodnie z wieloletnią praktyką ChRL, Geng Shuang przedstawił kilka obserwacji w formie listy zaleceń: po pierwsze, zaproponowano wzmocnienie istniejącego międzynarodowego reżimu nieprolifracji poprzez dalsze umacnianie powszechności i autorytetu traktatów NPT (Non-Proliferation Treaty), BWC (Biological Weapons Convention) i CWC (Chemical Weapons Convention). Po drugie, zaproponowano budowę zdolności w państwach członkowskich, aby wspierać wszystkie kraje w opracowywaniu polityk nieprolifacyjnych zgodnie z ich warunkami narodowymi. Po trzecie, wniesiono o bardziej efektywne zabezpieczenie prawa do pokojowego wykorzystania nauki i technologii, przy jednoczesnym promowaniu międzynarodowej współpracy w tym zakresie. Ostatnim z punktów było zwrócenie szczególnej uwagi na potencjalne ryzyka i wyzwania związane z nowymi technologiami, takimi jak sztuczna inteligencja, i zapewnienie, że technologia AI pozostanie pod kontrolą ludzi. Ponadto Ambasador Geng poinformował, że Chiny zorganizują w czerwcu tego roku szkolenie dla krajowych punktów kontaktowych w regionie Azji i Pacyfiku we współpracy z Komitetem 1540 i Biurem ds. Rozbrojenia ONZ, mające na celu ułatwienie wymiany polityk i najlepszych praktyk w dziedzinie legislacji, kontroli eksportu i walki z nielegalnym handlem. Stanowi to wzmocnienie sprawczości dyplomacji ChRL po niewątpliwym sukcesie Pekinu związanymi z konsolidacją stosunków bilateralnych Chiny-Malediwy w regionie Azji i Pacyfiku.

27 marca: Briefing RB ONZ nt. misji MONUSCO w Demokratycznej Republice Konga. Podczas briefingu Ambasador ChRL, Dai Bing, podkreślił rosnące napięcia i eskalację przemocy we wschodniej części Demokratycznej Republiki Konga (DRK), co skutkowało licznymi ofiarami cywilnymi i przymusowymi przesiedleniami. Chiny wezwały grupę M23 i inne zbrojne frakcje do natychmiastowego zaprzestania walk. Dai Bing docenił wysiłki mediacyjne Angoli i Burundi. Chiny oczekują, że Specjalny Wysłannik ONZ dla regionu Wielkich Jezior, Pan Xia Huang, będzie kontynuował przewodnictwo wysiłków dyplomatycznych w celu stworzenia warunków dla dialogu. Przejęcie wiodącej roli przez obywatela ChRL z ramienia ONZ ma wyrażać ambicje ChRL w kontekście promowania pokoju oraz dialogu w zarządzaniu kwestiami wspólnymi. Działania te należy wpisywać w kontekst działalności chińskiej dyplomacji w ramach Globalnej Inicjatywy Bezpieczeństwa (GSI). W odpowiedzi na niedawne ataki na MONUSCO, które spowodowały obrażenia żołnierzy misji pokojowej, Ambasador wezwał państwa członkowskie i Sekretariat do podjęcia działań na rzecz poprawy oceny ryzyka i reakcji kryzysowej, aby zapewnić skuteczną ochronę personelu pokojowego.

28 marca: wyjaśnienie sposobu głosowania ChRL ws. mandatu zespołu ekspertów Komitetu ds. Sankcji wobec KRDL. Geng Shuang, wyraził stanowisko Chin w sprawie sankcji nałożonych na Koreę Północną i wydłużenia mandatu Panelu Ekspertów Komitetu 1718. Chiny, podkreślając swoje wsparcie dla pełnego

i dokładnego wdrożenia sankcji Rady wobec Korei Północnej, podkreśliły, że sankcje nie są celem samym w sobie, ale środkiem do osiągnięcia denuklearyzacji Półwyspu Koreańskiego, rozpoczęcia dialogu i negocjacji między stronami oraz ostatecznego politycznego rozwiązania kwestii Półwyspu. Ambasador Geng wyraził rozczarowanie, że surowe sankcje nie przyczyniły się do osiągnięcia zamierzonych celów, zamiast tego pogarszając napięcia i konfrontacje oraz mając negatywny wpływ na sytuację humanitarną i warunki życiowe w Korei Północnej. Stanowi to podtrzymanie retoryki stosowania sankcji ONZ oraz tzw. jednostronnych sankcji, które wymierzone są również w ChRL. Chiny wraz z Rosją, przedstawiły osobny projekt rezolucji mający na celu dostosowanie sankcji w dziedzinie humanitarnej i środków do życia, aby stworzyć warunki dla zwiększenia wzajemnego zaufania między stronami i wznowienia dialogu. Obecny projekt rezolucji nie uwzględniał postulatów ChRL i Rosji, wobec powyższego ambasador powiadomił o wstrzymaniu się Chin od głosu. Ponadto, zgodnie ze wspomnianą wcześniej strategią ChRL, uwzględniającą jej pozycję międzynarodową i wpisującą się w inicjatywę GSI, Geng Shuang zapewnił, iż Chiny będą nadal aktywnie działać na rzecz stabilności, promowania rozmów i odgrywania konstruktywnej roli w poszukiwaniu politycznego rozwiązania kwestii Półwyspu, wznowienia dialogu między wszystkimi stronami oraz realizacji długoterminowego pokoju i stabilności w Azji Północno-Wschodniej.

II. SPRAWY DOTYCZĄCE CHRL W KONTEKŚCIE ONZ

7 marca: wypowiedź Wang Yi podczas „dwóch sesji” nt. roli chińskiej dyplomacji w 2024 roku w kontekście ONZ. Wang Yi podczas „dwóch sesji” (chin. *Lianghui*) zaznaczył, iż Chiny będą konsolidować i rozszerzać globalną sieć partnerstw, „promować nowy typ międzynarodowych relacji oraz wspierać wzajemny szacunek i naukę między cywilizacjami”. Stanowi to odniesienie do zainicjowanych przez Xi Jinpinga serii globalnych inicjatyw. Chiny mają dążyć do stabilności w relacjach z głównymi państwami, wspólnego postępu z sąsiadami oraz odrodzenia z krajami Globalnego Południa. W praktyce będzie to najprawdopodobniej oznaczać zwiększoną koordynację Chin z państwami rozwijającymi się w ramach G77 oraz Grupy Przyjaciół Globalnej Inicjatywy Rozwoju (GF-GDI), zawiązanych przy forum ONZ. Ponadto należy zwrócić uwagę na intencję kontynuacji praktykowania tzw. „prawdziwego multilateralizmu”, co zasadniczo oznacza podążanie kursem skutkującym tworzenie alternatywnego zestawu definicji dla podstawowych terminów używanych na forum ONZ.

7 marca: wypowiedź Wang Yi podczas *Lianghui* ws. współpracy z Rosją oraz jej implikacje na forum ONZ. Szef dyplomacji ChRL przedstawił współpracę Pekinu i Moskwy jako „nowy model relacji między głównymi mocarstwami, różniący

się od przestarzałych podejść z czasów zimnej wojny, opierający się na zasadach niewchodzenia w sojusze, braku konfrontacji i nienapastowania jakiegokolwiek strony trzeciej”. Relacje te, według Wang Yi, przyczyniają się do globalnej stabilności strategicznej i promują pozytywne interakcje między głównymi państwami, a także wspierają wielobiegunowość i większą demokrację w stosunkach międzynarodowych. Istotne nadużycia odnoszące się do stwierdzeń o braku zainteresowania zawieraniem sojuszy czy braku konfrontacji zwiastują dalszą koordynację współpracy chińsko-rosyjskiej, w tym w szczególności na forum ONZ. Będzie ona wyrażać się m.in. utrzymaniem zasadniczego stanowiska ws. wojny na Ukrainie, gdzie ChRL coraz odważniej postuluje o uwzględnienie interesów Rosji.

7 marca: wypowiedź Wang Yi podczas *Lianghui* nt. współpracy z kontynentem afrykańskim. Czołowy dyplomata ChRL zauważył, że Globalne Południe, w tym Chiny i Afryka, rozwija się szybko, kształtując przebieg historii świata. Zwrócił również uwagę, iż „modele narzucone z zewnątrz nie przyniosły Afryce ani stabilności, ani dobrobytu”. Podkreśla to antyamerykańską retorykę i fiasko nadrzędnej misji „krzewienia demokracji”, co ma konsolidować chińsko-afrykańską współpracę i zachęcać partnerów z Afryki do przyjmowania chińskich rozwiązań w zakresie zarządzania państwem. Wang Yi w tym kontekście zaznaczył, iż kraje afrykańskie muszą eksplorować ścieżki rozwoju dostosowane do ich warunków narodowych i zachować swoją przyszłość i przeznaczenie we własnych rękach. Wang Yi podkreślił znaczenie wyżej wspomnianych postulatów, które stanowią podstawę dla utrzymania narracji ChRL na forum ONZ. Co istotne, Wang Yi podkreślił, że Afryka nie powinna być marginalizowana. Chiny wzywają inne duże kraje, aby zwróciły większą uwagę na Afrykę i zwiększyły wsparcie dla rozwoju kontynentu. Szef chińskiej dyplomacji nie powtórzył jednak częstego postulatu ChRL na forum ONZ w kwestii niedoreprezentowania Afryki w ramach prac Rady Bezpieczeństwa ONZ. Pominięcie tak istotnego postulatu pojawiającego się regularnie na forum ONZ w trakcie jednego z najważniejszych wydarzeń w kalendarzu politycznym w Chinach może stanowić o próbie przyjęcia bardziej zachowawczego stanowiska Pekinu wobec państw Afryki.

7 marca: wypowiedź Wang Yi podczas *Lianghui* nt. roli i reform ONZ. Wang Yi przedstawił propozycje ChRL dotyczące reformy i rozwoju ONZ podczas briefingu prasowego w trakcie tzw. dwóch sesji. Wang Yi zaznaczył, iż istnieje tylko jeden system, tj. międzynarodowy system z ONZ w jego centrum; tylko jeden porządek, tj. porządek międzynarodowy oparty na prawie międzynarodowym; i tylko jeden zestaw zasad, tj. podstawowe normy stosunków międzynarodowych oparte na celach i zasadach Karty ONZ. Według szefa MSZ ChRL, kryzysy i wyzwania ostatnich lat są powtarzającym się ostrzeżeniem, że rola ONZ powinna być wzmocniona, a nie osłabiona, a status ONZ musi być podtrzymywany, a nie zastąpiony. Oprócz informacji dotyczących wkładu ChRL w ONZ w kwestii finansowej, zgodnie z przekazem Wang Yi, „w odpowiedzi na deficyt rozwoju”, Chiny aktywnie promują Globalną Inicjatywę Rozwoju jako wsparcie dla realizacji Agendy ONZ na rok 2030 dla Zrównoważonego Rozwoju. Ponadto czołowy dyplomata Chin podkreślił, iż ONZ musi rozpocząć wewnętrzne reformy, „aby sprostać nowym realiom międzynarodowego rozwoju politycznego i gospodarczego oraz zwiększyć

reprezentację i wpływ krajów rozwijających się”. Wang Yi podkreślił zobowiązanie Chin do współpracy z międzynarodową społecznością na rzecz ciągłego rozwoju i udoskonalenia ONZ, „praktykując prawdziwy multilateralizm” i „promując większą demokrację oraz rządy prawa w stosunkach międzynarodowych”. Stanowi to naturalnie przytyk do wiodącej roli USA w stosunkach międzynarodowych i prowadzi do deprecjacji obecnie panującego liberalnego porządku świata, na rzecz chińskiej reinterpretacji kluczowych kwestii regulujących stosunki międzynarodowe.

15 marca: wspólne oświadczenie ChRL i 80. państw ws. wykorzystania sztucznej inteligencji na rzecz praw dziecka. Ambasador Chen Xu, stały przedstawiciel Chińskiej Republiki Ludowej przy Biurze Narodów Zjednoczonych w Genewie w imieniu 80 krajów, wygłosił wspólne oświadczenie na 55. sesji Rady Praw Człowieka ONZ na temat roli sztucznej inteligencji (AI) w promowaniu praw dzieci. W oświadczeniu podkreślono, że sztuczna inteligencja stanowi nową dziedzinę rozwoju ludzkości i powinna być rozwijana zgodnie z zasadą współpracy, wspólnego budowania i współdzielenia, aby wspierać zarządzanie AI. To oświadczenie nawiązuje do serii inicjatyw Chin w Radzie Praw Człowieka ONZ dotyczących promowania praw określonych grup przez sztuczną inteligencję, które w opinii zyskały szerokie wsparcie i pozytywną ocenę państw członkowskich ONZ, głównie państw rozwijających się. Postulaty te łączone są z Globalną Inicjatywą na rzecz Zarządzania Sztuczną Inteligencją (GAIGI). Chiny wcześniej zainicjowały wspólne oświadczenie na temat roli AI w promowaniu praw osób niepełnosprawnych podczas 53. sesji Rady Praw Człowieka ONZ.

21 marca: wspólne oświadczenie Grupy Przyjaciół Dialogi i Współpracy na rzecz Praw Człowieka. Ambasador Chen Xu, stały przedstawiciel ChRL przy Biurze ONZ w Genewie przedstawił wspólne oświadczenie w imieniu Grupy Przyjaciół Dialogu i Współpracy na rzecz Praw Człowieka podczas 55. sesji Rady Praw Człowieka ONZ. Podkreślił potrzebę promowania i ochrony praw człowieka poprzez „konstruktywny dialog i współpracę, jednocześnie sprzeciwiając się upolitycznieniu i instrumentalizacji kwestii praw człowieka”. W oświadczeniu zwrócono również uwagę na problem narastającego upolitycznienia i polaryzacji w Radzie Praw Człowieka, co miało stać w sprzeczności z jej pierwotnym celem i zasadami uniwersalności, bezstronności i nieupolitycznienia. Oświadczenie stanowiło również o problematyce „tworzenia mechanizmów specyficznych dla poszczególnych krajów, często przeciwko ich woli”, i przez to określone zostały jako nieefektywne. Zgodnie z treścią wspólnego oświadczenia, Chiny i Grupa Przyjaciół przedstawiły trzy propozycje dla pracy Rady: przestrzeganie uczciwości i sprawiedliwości zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych; opowiedzenie się za otwartością i inkluzywnością poprzez konstruktywny dialog i współpracę; oraz zachowanie obiektywizmu i uczciwości, szanując suwerenność i niezależność polityczną wszystkich krajów oraz szanując ich wybory dotyczące rozwoju praw człowieka. Chiny, poprzez aktywną rolę w grupach skupiających państwa rozwijające się, stale dążą do reinterpretacji i redefinicji kluczowych wartości liberalnego porządku światowego.

23 marca: spotkanie Li Qiang - Kristalina Georgieva. Premier Li Qiang spotkał się z Dyrektorką Zarządzającą MFW, Kristaliną Georgiewą podkreślając wsparcie Chin dla roli MFW w globalnym zarządzaniu i gotowość do pogłębienia współpracy, co

ma kluczowe znaczenie dla ożywienia gospodarki światowej i wspierania zrównoważonego rozwoju zgodnie z Agendą 2030 ONZ. Obustronnie zobowiązano się również do kontynuacji współpracy w celu poprawy globalnego systemu zarządzania długiem i wsparcia stabilności globalnych łańcuchów dostaw. Kristalina Georgiewa doceniła ChRL za rozwój w takich obszarach jak zielona gospodarka, zielona i sztuczna inteligencja, "wskazując na znaczenie sukcesu Chin dla globalnego dobrobytu". Wyraziła również gotowość do pogłębienia współpracy z Chinami na rzecz transformacji gospodarczej kraju i wzmocnienia jego reprezentacji w MFW, co jest istotne dla promowania globalizacji ekonomicznej i wolnego handlu. Z perspektywy Pekinu, zacieśnienie koordynacji między Chinami a MFW w kontekście ONZ podkreśla znaczenie budowania globalnego konsensusu i mobilizacji zasobów na rzecz wspólnych celów, takich jak stabilność ekonomiczna i zrównoważony rozwój, których beneficjentem staną się głównie państwa rozwijające się, które coraz częściej stają się przychylnie narracji płynącej z Pekinu. Ponadto współpraca Chin z MFW odgrywa kluczową rolę w kontekście globalnego zarządzania - w tym na forum ONZ, zwłaszcza w świetle rosnących wyzwań oraz problemów gospodarczych o charakterze wewnętrznym w Chinach.

25 marca: spotkanie Li Qiang - Ajaypal Singh Banga. Premier ChRL spotkał się z prezesem Grupy Banku Światowego, Ajay Bangą. Li Qiang podkreślił, iż Chiny jako największy kraj rozwijający się, prowadzi owocną współpracę z Bankiem Światowym od ponad 40 lat i jest gotowy do budowania bliższego partnerstwa, w tym promowania realizacji Globalnej Inicjatywy Rozwojowej (GDI). Ponadto Pekin wspiera agendę reform Banku Światowego, mając nadzieję, że instytucja ta „zwiększy swoje zaangażowanie w obszarach redukcji ubóstwa i rozwoju, podniesie reprezentację krajów rozwijających się i odegra bardziej efektywną rolę w globalnym zarządzaniu”. Ajay Banga określił priorytetowe obszary współpracy w dziedzinie opieki zdrowotnej, zielonej transformacji, zmian klimatycznych. Z perspektywy Chin, koordynacja między Chinami a Bankiem Światowym odgrywa kluczową rolę w kontekście realizacji globalnych działań Chin w ramach ONZ, szczególnie w realizacji Agendy 2030 dla Zrównoważonego Rozwoju. Należy podkreślić, iż Chiny - jako wiodące państwo rozwijające się oraz „samozwańczy” lider Globalnego Południa, będzie skrupulatnie rozliczany z realizacji tychże, właśnie na forum ONZ.

KOMENTARZ

1. Wynik głosowania nad rezolucją nr 2728 w RB ONZ dotyczącej zawieszenia broni w Strefie Gazy oraz towarzyszące mu okoliczności i kontrowersje stanowią znakomity przykład na to, jak globalna dyplomacja - a w szczególności działania dyplomatyczne ChRL - wpływają na procesy decyzyjne i docelowo negatywnie wpływają na sojusz izraelsko-amerykański. Ambasador ChRL, Zhang Jun, wyrażając poparcie dla projektu rezolucji dotyczącej rozejmu w Gazie, podkreślił zarówno jedność, jak i różnice w podejściu międzynarodowej

społeczności w kwestii tego konfliktu. Zhang Jun początkowo skierował podziękowania w stronę Algierii, Mozambiku i innych państw za ich wysiłki na rzecz wypracowania rozejmu, jednocześnie krytykując Stany Zjednoczone za jeden z wcześniejszych projektów rezolucji, który - zgodnie z jego wypowiedzią - „nie odzwierciedlał ogólnych oczekiwań społeczności międzynarodowej i nie zyskał poparcia państw arabskich”. Taka postawa ukazuje złożoność stosunków międzynarodowych oraz strategię dyplomatyczną ChRL, która wykorzystuje Radę Bezpieczeństwa jako platformę promocji swoich interesów oraz narracji, *de facto* dokonując redefinicji globalnego porządku w kierunku budowania swojej dominującej pozycji. Z jednej strony, Chiny argumentują, że to USA blokują rezolucje w Radzie, szczególnie te mające na celu promowanie pokoju, zawieszenia broni i bezpieczeństwa międzynarodowego. Z drugiej strony, ChRL sama głosiuje przeciw amerykańskim projektom rezolucji skutkującym co do zasady tym samym, tj. zawieszeniem broni. Ideologiczna rozbieżność wiodących sił politycznych i gospodarczych skutkuje impasem i ogranicza zdolność Rady do skutecznego reagowania na kryzysy, wyraźnie wskazując na niewydolność systemu.

Strategiczne manewry dyplomatyczne Pekinu coraz częściej mają na celu ukazanie wpływów i sprawczości ChRL w regionach strategicznych, gdzie jednym z nich bez wątpienia jest Bliski Wschód. Stanowi to również demonstrację rosnącej asertywności Pekinu wobec Waszyngtonu, skutkująca próbą ograniczenia dominacji Stanów Zjednoczonych w procesach związanych z globalnym zarządzaniem. Ponadto, poprzez podkreślanie „stania na straży sprawiedliwości” i „opieraniu się na zasadach Karty Narodów Zjednoczonych”, Chiny starają się przedstawić siebie jako obrońcę interesów krajów rozwijających się. Tu szczególną uwagę zwraca się na państwa arabskie i afrykańskie, jednocześnie dążąc do redefinicji zasad i praktyk międzynarodowych na korzyść ChRL, w imię uprawiania „prawdziwego multilateralizmu”, co również często podkreślane jest na forum ONZ. Ponadto, konflikt w Gazie a w szczególności sposób, w jaki Chiny podchodzą do kwestii jego rozwiązania, ilustruje szerszy wymiar strategii dyplomatycznej ChRL, polegającej na budowaniu nieformalnych sojuszy regionalnych, wykorzystywaniu kryzysów międzynarodowych jako okazji do umacniania swojego wpływu na arenie globalnej oraz inkorporacji chińskich narracji związanych z funkcjonowaniem Globalnej Inicjatywy Bezpieczeństwa (GSI). Chiny, wykorzystując retorykę opartą na zasadach i sprawiedliwości, nawołując do podjęcia mediacji, dialogu i konsultacji, starają się zyskać międzynarodowe uznanie jako kluczowy gracz w promowaniu światowego pokoju i stabilności, przy okazji promując inicjatywy przewodniczącego Xi Jinpinga, wzmacniając jego personalną pozycję w kontekście międzynarodowym. Należy obiektywnie stwierdzić, iż w kontekście kryzysu humanitarnego w Strefie Gazy, wiążące rezolucje RB ONZ zostały wypracowane wyjątkowo późno, a jej skuteczność zależy od woli i zdolności wszystkich stron do jej wdrożenia, co zasadniczo wybiega poza sprawczość Pekinu. W tym kontekście należy niemniej podkreślić, iż konflikt interesów i rozbieżności strategiczne wiodących państw na arenie międzynarodowej, w tym w szczególności ChRL, USA i Rosji, namacalnie wpływają na losy milionów ludzi przebywających w kryzysie humanitarnym. Pozostawia to wątpliwości co do funkcjonowania obecnego ładu międzynarodowego, a te bez wątpienia grają na korzyść Moskwy i Pekinu.

2. Ambasador Geng Shuang wyraził krytykę wobec NATO za „bezprawne rozpoczęcie operacji militarnej przeciwko suwerennemu państwu Federalnej Republiki Jugosławii”, które miało miejsce w 1999 roku, „pomijając przy tym upoważnienie Rady Bezpieczeństwa ONZ”. Zaznaczył, że mimo upływu 25 lat od rozpoczęcia wojny, „napięcia w Kosowie pozostają wysokie, a rany narodów i ludzi z Półwyspu Bałkańskiego nie zostały jeszcze zagojone”. Według ambasadora, Europa, nadal doświadczająca wojen, boryka się z dylematem bezpieczeństwa. Geng Shuang podkreślił, że Chiny popierają zwołanie posiedzenia Rady Bezpieczeństwa w 25. Rocznicę bombardowania przez NATO Federalnej Republiki Jugosławii, aby ocenić to ważne wydarzenie historyczne i dyskutować o tym, jak obecnie przestrzegać celów i zasad Karty Narodów Zjednoczonych oraz praktykować „prawdziwy multilateralizm”. Ambasador odniósł się również do kwestii omyłkowego bombardowania ambasady ChRL w Jugosławii, mówiąc o „bolesnym dniu dla Chińczyków”, kiedy to 7 maja 1999 roku, „NATO pod wodzą Stanów Zjednoczonych, zbombardowało chińską ambasadę w Federalnej Republice Jugosławii, co skutkowało śmiercią trzech chińskich dziennikarzy oraz dziesiątkami rannych”. Według Geng Shuanga stanowiło to rażące naruszenie suwerenności Chin, „poważną obrazę dla chińskiego narodu i naruszenie prawa międzynarodowego oraz podstawowych norm rządzących stosunkami międzynarodowymi”. Ambasador zaznaczył, że Chiny obecnie „nie głoszą nienawiści”, ale nigdy nie zapomną historii i nigdy nie pozwolą na powtórzenie się takiej historycznej tragedii. Utrzymywanie takiej narracji zdecydowanie podsyca antagonizmy między Pekinem a Waszyngtonem.

Przy okazji tego wydarzenia, warto zauważyć głęboki kontekst historyczny, dyplomatyczny i strategiczne wykorzystanie przeszłych wydarzeń w interesie Chin na arenie międzynarodowej. Geng Shuang, krytykując NATO za działania sprzed 25 lat, które „ominęły upoważnienie Rady Bezpieczeństwa ONZ”, nie tylko przywołuje amerykańskie naruszenia Karty Narodów Zjednoczonych i prawa międzynarodowego, ale również zaznacza trwale napięcia w Kosowie, co wciąż jest głównym „spoiwem” dla chińsko-serbskich relacji dwustronnych. Pekin, inicjując pomysł zwołania posiedzenia Rady Bezpieczeństwa w 25. rocznicę bombardowania Jugosławii, dąży do przypomnienia i oceny wydarzeń z przeszłości i wykorzystania tego w kontekście obecnego przestrzegania zasad Karty Narodów Zjednoczonych. Takie podejście pokazuje w praktyce chęć „oczernienia działań USA” i całego NATO. Ponadto administracji ChRL sygnalizuje, działania USA o takiej charakterystyce mają również miejsce obecnie, co również wykorzystywane jest do bezpośrednich ataków na dyplomację Waszyngtonu. Stanowi to również tło polityczne dla przewidzianej na maj 2024 roku wizyty Xi Jinpinga w Belgradzie. Geng Shuang przywołując fakt zbombardowania chińskiej placówki dyplomatycznej, nie tylko przypomina o naruszeniu suwerenności i prawa międzynarodowego przez NATO, ale także wskazuje na „głęboką ranę” w stosunkach chińsko-amerykańskich, która do dziś wpływa na percepcję działań Stanów Zjednoczonych przez Chiny. Krytyka NATO przez Chiny i wykorzystanie rocznicy bombardowania Jugosławii do konsolidacji stosunków z Serbią a w konsekwencji delegitymizacji utworzenia państwa Kosowo stanowią strategiczne działania w ramach polityki zagranicznej Pekinu. Poprzez takie działania, Chiny nie tylko wzmacniają swoje relacje z

Belgradem, opierające się na wspólnych interesach i sprzeciwie wobec niektórych zachodnich polityk, ale również podkreślają swoje zaangażowanie w „obronę nieingerencji i suwerenności państwowej”, akcentowanej na forum ONZ, działając na zasadzie przeciwieństw wobec dyplomacji USA i sojuszników. Dodatkowo, krytyka działań NATO służy Chinom jako narzędzie retoryczne wspierające obecne działania Rosji na Ukrainie, co przez wielu zostało uznane jako bezpośrednie wsparcie Pekinu dla Moskwy. Uderzenie w NATO i mniej lub bardziej bezpośrednia krytyka międzynarodowych działań Waszyngtonu, szczególnie w kontekście jego obecności w regionie Azji i Pacyfiku (poprzez inicjatywy takie jak QUAD czy AUKUS), odzwierciedla złożoność globalnej gry dyplomatycznej, w której Chiny próbują przeciwdziałać amerykańskiej dominacji i promować wielobiegunowy ład światowy. ChRL sprawnie wykorzystuje historyczne wydarzenia do budowania szeregu grup „państw sprzymierzonych”, gdzie nadrzędnym celem Pekinu pozostaje kształtowanie opinii międzynarodowej i promowania chińskiej wizji globalnego porządku.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

